

Arbeid med sement, fersk mørtel og betong

Arbeidstakere kan eksponeres for helsefarlige kjemikalier ved arbeid med sement, fersk mørtel og betong. Med effektive tiltak på grunnlag av kartlegging og risikovurdering er det mulig å forebygge helseskader.

Eksponering og helsefare

Sement brukes i industrielle anlegg for å produsere/utarbeide hydrauliske bindemidler for bygge- og anleggsbransjen, som ferdigblandet betong, mørtel, puss, fugemasser, gips samt prefabrikkert betong. Eksponering for helsefarlige kjemikalier skjer ved:

- innånding av betongstøv, sement ved tømning fra sekk/silo, eller ferdig blandet tørr mørtel
- innblanding av vann i sement
- håndtering av fersk betong og mørtel

Sementen reagerer med vann og danner en sterk alkalisk løsning. Innånding av betongstøv kan forårsake betennelse eller irritasjon i luftveiene. Hudkontakt med våt sement, fersk betong eller mørtel kan forårsake irritasjon, eksem eller etseskader som spesielt rammer hendene, men plager andre steder på kroppen er ikke uvanlig. Irritasjonseksem av våt sement kan føre til at man blir allergisk for løselig seksverdig krom. Øyekontakt med sement (tørr eller våt) kan forårsake alvorlige og potensielt irreversible skader.

Tiltak

Arbeid med sement, fersk mørtel og betong skal inngå i virksomhetens [kartlegging og risikovurdering av kjemisk eksponering](#).

Spesielle tiltak:

- Legg opp arbeidet slik at det blir minst mulig tilsøling av arbeidsklær og hud
- Tilsølte klær av fersk betong eller mørtel må straks fjernes. Vask tilsølt hud med såpe og store mengder rent vann.
- Beskytt hendene med ugjennomtrengelige slitesterke og alkaliresistente hansker (laget av materiale med lite løselig Cr (VI), innvendig foret med bomull). Se sikkerhetsdatablad for opplysninger om tiltak.
- Spesielle forsiktighetsregler bør tas for å sikre at våt sement ikke trenger ned i støvlene som brukes.
- I noen tilfeller, f. eks ved legging av betong eller avrettingsmasse, er det nødvendig med vanntette bukser eller knebeskyttere.

For mere informasjon om sement, de enkelte stoffer som brukes, og behovet for bruk av personlig verneutstyr, se [sikkerhetsdatabladene](#).

Restriksjoner

Markedsføring og bruk av sement er underlagt en restriksjon på innholdet av løselig Cr (VI).

Sement og sementholdige stoffblandinger kan ikke benyttes eller bringes i omsetning dersom de i hydratisert form inneholder mer enn 2 mg/kg (0,0002 %) løselig seksverdig krom av sementenes samlede tørrvekt - ref. [REACH Vedlegg XVII, post 47, punkt krom VI forbindelser \(miljodirektoratet.no\)](#).

Kravet gjelder ikke for omsetning til bruk i forbindelse med kontrollerte, lukkede og helautomatiserte prosesser, hvor sement og sementholdige stoffblandinger utelukkende behandles maskinelt, og det ikke er mulighet for kontakt med huden.
